

החברותא

בס"ד ערש"ק פר' בצח' שבט תשס"א

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס 142

פצצים יקרים

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וכו'. עיקר עבודת ה' שיישיג האדם שכל הדברים וכל הברואים וכל ההוויות אינם קיימים אלא בחיותו ויתברך ואי אפשר לעשות שום תנועה קלה בלתי רצונו ויתב"ש ואפילו התורה והמצוות שאדם עושה אין להחזיק טובה לעצמו כלל כי האדם אינו עושה שום דבר רק השי"ת בעצמו... אפילו אם מתנאה בעבודת ה' חלילה שמחזיק עצמו לעובד ה' - יפרד מהקב"ה ועושה כזה מסך מבריל בינו לאביו שבשמים... בא אל פרעה כי אני הכבדתי פירוש מחמת שאמר אני פרעה גרם לי שהכבדתי את לבו כדי שילקה עד שיעשה תשובה.

בא אל פרעה פרש"י והתרה בו. מה בעי רש"י? כוזה? וגראה לפרש דהנה נקים האי כללא בידך דהבוב"ה ויתעלה זכרו לנצח כוזהו תענוגו להטיב ולהשפיע לכל העולמות ולכל הברואים, אך מחמת שהשפעת הבוב"ה רב מאד ובלתי אפשרי לקבל השפעתו כ"א ע"י ממוצע הוא הצדיק המקבל השפעה מלמעלה והוא משפיע לכל גם לאינו הגון ומוכשר לקבל אעפ"כ הוא משפיע לו ונמצא ההשפעה שהצדיק משפיע אינו אלא כנומל חסד עם כל העולם שהוא מקבל השפעה מלמעלה ומחלק לכל אבל העיקר הוא מהבוב"ה. (נעם אלימלך)

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו. הקושיא מפורסמת שזכרו המפרשים איך ליטול ממנו הבחירה שהיה ראוי להיות חופשיים... אך אמנם הנה כאשר אמרנו כי עיקר הבחירה הוא ברעת כשידע האדם את ה' ברעת שלם או יש שייכות לבחירה משא"כ בלא דעת אין שייכות לבחירה... א"כ זהו עצם ידיעת הבוב"ה יודע הבחירה ואינם ענינים סותרים וז"ל רק הכל אחד הוא.

בנעוריו ובזקנו נלך. נראה לפרש דאיתא בגמ' בשמחת בית השואבה הן אומרים אשרי ילדותינו שלא בישה את זקנותינו דהיינו שהיו מתנהגים כשורה בנעורם ולא היו מתביישים בזקנותם... וזהו בנעוריו ובזקנו נלך רצה לומר שנתנהג ונלך בקדושה הן בנעוריו והן בזקנו, בכנינו ובכנותינו נלך היינו שנדריך אותם בקדושה. בצאנו ובבקרנו נלך רמו שגם בעבודות גשמיות כמו מ"מ ואכילה ושתייה וכדומה נלך בכל זה להשי"ת וכו'. (נעם אלימלך)

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשוננו (וא"ו)... עוד נתכון לרמוז לו כי דוקא במקום שהיו כל בני ישראל פירוש כולם ביחד יהיו ישראל לא יחרץ כלב לשוננו. וזה לך האות כי אין זר אתם. אבל אם לא יהיו כולם בני ישראל ויהיה ביניהם איש מצרי יחרץ כלב לשוננו.

...שמעתי שמה שנקרא השם של תשובה בשם "אהיה" מפני שצריך הבעל תשובה לומר מה שעבר אין ומעתה אני מקבל עלי שאהיה עובד ה' באמת. וכל ימי חיים חיותו צריך להחזיק עצמו במדה זו ולא להתפאר לומר צדיק אני. שאין לשום בריה לומר אני אלא להביות"ש לבד. (מאור ושמש - בא)

החודש הזה לכם ראש חדשים. פירוש התחדשות זה של עונה לכם הוא שאתם חדשתם דבר זה. וזהו שאמרו נתקשה משה על מולד הלבנה פירוש כשראה משה שהלבנה קטנה כ"כ במולדה עד שאי אפשר לראותה נתקשה ואמר בלבו שעדיין אינו במדרגה זו בתכלית העניויות כמו הלבנה במולדה שהיא מתכסה מעין כל מחמת קטנותה. וכמו כן צריך האדם ג"כ להיות אפס ואין... (מאור ושמש)

מה תצק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו כפרש"י אין להם אלא ליסע. וענין הנסיעה שלא לעמוד על מקום אחד אלא לילך באמונתו מכאן ואילך אפילו בים. כי מה הוא ענין הים להיותו. או מה ענין יראתם. ואם יאבדו ויטבעו מה ענין אבדתם שהרי חיותו יתברך הוא נצחיות. ואחרי אשר האמינו בה' ויצעקו אליו א"כ כל ענין האמונה אחת היא ה' ממית ומחיה מוריד שאול ויעל...

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון. איתא במכילתא לא בשעה זו בלבד ה' ילחם לכם אלא לעולם. מסביר משך חכמה לאו דוקא בשעה זו שכאשר בפנים מענה צודקת חייב אני להושיעכם כי אם אפילו שאתם תחרישון לאחר שתהיו חוטאים לפני ולא תוכלו לומר אלא לך ה' הצדקה ולנו בושת הפנים גם אז אלחם לכם נגד אויביכם ואצילכם מידיהם.

לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשוננו מוכא בספר נזר יוסף בשם הרמב"ם בדרך מליצה האדם לא יעשה חריץ וחילוק בין ליבו ללשונו אלא צריך שפיו ולבו יהיו שרים.

קדש לי כל בכור פטר כל רחם (וי"ב) אפשר להסביר בדרך רמז "קדש לי" אם ברצונך להתקדש "כל בכור" בכור מלשון חשיבות כלומר כולם יהיו חשובים בעיניך. "פטר כל רחם" פטר מלשון פתיחה כלומר לרחם על הבריות... (נזר יוסף)

שיחת הרא"ש אצל תשל"ו, אתנאלת אתנל קלטת ע"י הרש"פ.

תמיד יציב כפי רצונו. אבל לאחר שרואה שכל חיו הם עליות וירידות הוא תמיד כמו כדור שמגלגלין אותו ממקום למקום אז מבין בנפשו שהוא רק נברא רק נוצר וא"כ מוכרח להיות שישנו בורא שישנו יוצר.

הענין מדוע באמת צריך להיות מצב של תוהו ובוהו דהיינו מצב שמגלה את המציאות האפסי שלו, מפני שהקב"ה ברא את העולם כיצירה בפני עצמה עד שהיצירה נראית כיוצר. ואם לא יהיה מצב של תוהו ובוהו ניתן לטעות ולחשוב שהבריאה יצירה בפני עצמה כיוצר, ורק ע"י המצב של תוהו ובוהו ניכר שהבריאה אינה אלא יצירה ורק ע"י כך ניתן למצוא את הבורא.

לפי זה נמצא שההסתר פנים הכאבים השממה והאבדון שישנם ביצירה דהיינו שישנם באדם כל זה מציאות הבורא יתברך שמו בעצמו. והוא יתברך שמו נותן את הכח בבריאה בצורה של כאב ושממה כדי שנתיידע ממנו שהוא הבורא והוא היוצר. נמצא שאל לו לאדם להשבר ולהתיאש מכשלונותיו הרבים. אדרבה האדם צריך להתחזק מעצם העובדא שמתוך הכאבים וההסתר פנים מגלים את הבורא את היוצר. ונמצא שדוקא מתוך הכאב וההסתר פנים מרגיש

הדרך איך למצוא את הבורא יתברך שמו הוא רק ע"י שהאדם יהיה מופשט מעצמו. כי כל זמן שהוא מרגיש את עצמו למציאות אינו יכול למצוא את בוראו. ואפילו אם יאמר בפיו: "ה' עזר לי" וכדומה אין זה מוכיח שאכן השיג מציאות בורא כי מאד יתכן שכל האמירה הזאת יכולה להיות דמיון ושקר. מפני שבאמת האדם חי עם עצמו ולא חי עם בורא עולם כלל, ורק נדמה לו שחי עם הרבש"ע.

כדי לחיות עם הבורא צריך קודם להגיע לבחינת "אין" שיהיה מופשט מעצמו. וזאת משום שהבורא נעלם בתוהו ובוהו ולכן לא שייך למצוא את הבורא רק ע"י שהאדם מגלה את התוהו ובוהו שלו בעצמו דהיינו שמגלה את המציאות האפסי שלו. וכאשר מגלה את המציאות האפסי שלו ממילא חי עם הבורא באמת.

כיצד יבוא האדם לגלות את התוהו ובוהו שלו? זאת ע"י שיתבונן בעצמו ויראה שהוא מלא כשלונות ואינו יציב כלל במצבו יש רגע שנמצא בעצבות ויש רגע ששרוי בכעס. וכאשר מתבונן בכל זה מבין שהוא בעצם רק נברא רק יצירה ולא בורא ולא יוצר. משום שאם הוא היוצר היה יכול להחליט לעשות כרצונו ולשלוט במצבים שלו ולהיות

שיחות קודש ממו"ר הרא"ש שליט"א

142 ג

המשך מעמ' קודם

פעמים ובכך מנע פרסום ה' יתירה. אמנם משה רבינו ע"ה בא דרך הכשלוֹן להכרה שאינו מציאות בפני עצמו שהוא סך הכל נברא ותו לא.

וזהו מה שנאמר על משה רבינו "בכל ביתי נאמן הוא", ביתי זהו היצירה והוא נאמן כי בזה שחי בשלימות היצירה והשלימות היא בזה שבטל מציאותו באמת, וכל מציאות נהיה מציאות בורא, התגלות הבורא שהוא הבורא והוא היוצר וכל הנברא אינו אלא מציאות הוי' יתברך שמו. נמצא שדרך היצירה מתגלה היוצר וזהו הבחינה "מה אני בורא אף אתה בורא".

לפי זה יובן שתכלית האדם בעולמו היא שדרך התווה ובוהו שמוצא בעצמו משיג את הבורא שנעלם ומסתיר עצמו בתווה ובוהו. אבל אם אין האדם חי בתווה ובוהו של עצמו וממילא אינו יכול להיות קשור אל הרבש"ע שאינו נראה כלל. חי בתווה ובוהו טמיר ונעלם. ע"כ צריך האדם להתחזק בכל כוחו להכיר את המציאות האמיתי שלו לטוב לו.

שהיוצר קיים והוא יתב"ש יוצרנו והוא יתב"ש מחיה אותנו. הרי שדייקא בזמן הכאב אם נתבונן בעצמנו ונשים לב שאנו עלולים כל רגע להיות במצב של אבדון ממש. וכאשר תשאל כיצד אנו בכל זאת מחזיקים מעמד. ומתוך הפרט אנו באים במחשבה על הכלל כיצד יש לנו אחיזה במציאות. אלא שקיים יוצר שנותן בנו הכח להמשיך. נמצא לפי"ז שע"י הכשלוֹנות וכו' אנו באים בהכרח לידי אמונה שכל חיותנו מאת הבורא יתברך שמו שהוא היוצר דרך הסיבות השונות שהוא מסובב. ואנו בעצם לא קיימים כלל כיצירה בפני עצמה והכל רק דרכו יתברך אנו חיים. ידיעה והכרה זו מחזק אותנו שלא ליפול בפח העצבות והיאוש.

ובאמת בכל הדורות היו צדיקים שחיו בשלימות היצירה, כלומר שחיו בבחינה הזאת אשר בידוע להם שהם יצירה ביד היוצר. וזה היה מדרגתו של משה רבינו ע"ה כשאמר "שמעו נא המורים" (במדבר כ"י) עוד מעט וסקלוני (שמות י"ז ד') משה רבינו נכשל כאשר במקום לדבר אל הסלע הכה בסלע

דרך העולם להשתמש במי שופכין והדלוחים וכו' להשקות את השדות המיועדים לזריעות מחמת החומרים המיוחדים שמי שופכים אלו מכילים חומרים ודשנים המשבחים את השדות ואת הזרעים. הטעם לערך המיוחד שיש למי שופכין אלו הוא מפני שהם בדרגה הנמוכה ביותר. ומי שנמצא בדרגה נמוכה יכול לעשות דברים גדולים אפילו שהדרגה הנמוכה הוא מצד המציאות האמיתית בדרגה נמוכה.

כן הענין בעבודת השי"ת מי שנמצא בשפלות אפילו שהשפלות הוא מחמת הדרגה הנמוכה כגון שהאדם משוקע בתאוות ובכעסים שפלים. עצם ההכרה בשפלות יכול להביא ממנו קדוש השם. כי ברור לכל שאין חשש לכוזי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, הלא מסריח לעמוד על ידו מחמת הסרחון הקשה. וממילא כל פעולה טובה שיוצא מכל זה אינו שלו בלתי לה' לבדו ואין לך קדוש השם גדול מזה.

בהזדמנות אחרת באותה תקופה התבטא הרא"ש בקצרה: אפשר לעשות ממי השופכין חומר לגדולי העצים והפירות שיגדלו ויפרחו. ואפשר לגרום ההיפך בזה שיתמלא בורו במי שופכין והסרחון יעלה עד שלא יהיה אפשרות לעמוד על ידו והכל תלוי בשפלות.

באחד השיחות התבטא הרא"ש ואמר: מי שחושב אותו לצדיק מצמצם את האפשרות להרגיש בהשראת השכינה והס"ד. ומי שיראה אותו בדומה לאבן שרבי עקיבא ראה יוכל להרגיש את השכינה. בכל יום בכל עת ובכל שעה כי לא בדבורי הרא"ש אלא כמו טפטופי המים על האבן... וכמו שהאבן היא סיבה כך אני סיבה...

כשיש צורך לסבול, נסבול הלא הוא לטובתנו. אלא שאם מקבלים את הצורך מתוך נכונות אזי הסבל עובר כמעט מבלי שנרגיש אותו כמו הגלות של אברהם ויצחק סבלו בארץ כנען מאז ברית בין הבתרים, וירידת יעקב בדרך כבוד במקום שרשראות של ברזל.

אני היום ילדיתיך שאל ממני ואתנה לך (תהלים ב) הרבש"ע אומר לאדם אני היום ילדיתיך וממילא אין לך כלום מעצמך וכאשר תרגיש שאין לך כלום ותשאל ממני אז ואתן לך שפע גדול.

שהשמחה במעונם

י"ל ע"י
מסכת החכמות
שנ"י 3
טל: 02-5829688
פקס: 02-5325477
תד: 5080
ירושלים 91050

הר"ר אהרן גרינצווייג ומשפ' להולדת הנכד
הר"ר חיים לייב ויינשטיין ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות
הר"ר מרדכי ויסברג ומשפ' להכנס הבן לעול המצוות
הר"ר יוסף ויסברג ומשפ' להכנס הנכד לעול המצוות
הר"ר משה כהנא ומשפ' לנישואי הבת
הר"ר שמחה לייב שלומ'ק ומשפ' לנישואי הנכדה
הר"ר ישעי' שיינברגר ומשפ' לאירוס' הנכדה ולהולדת הנכדים

כוס תנחומין למשפחת פש'קוס הנכבדה,

לאמו היקרה שתחי', לרעיתי, לבנותי, ולאחיי שיחיו לאוי"ט.

על הרצחו, של חברנו היקר, רדצ'ח בגופו ובממונו

המסור בלונ'ש למורנו הרא"ש שליט"א

הקדוש אלעזר עקיבא ז"ל הי"ד

בנחמת ציון וירושלים תנחמו ולא יראה עוד שוד ושבר בנבולנו אכ"ר.